

Критика и библиография
Critique and Bibliography

**ПОЛИТИЧЕСКАТА КОРЕКТНОСТ
СРЕЩУ ЛИБЕРАЛНАТА ТОЛЕРАНТНОСТ
ИЛИ
ЕСЕ ЗА ИДЕЙНИТЕ БИТКИ СЛЕД КОМУНИЗМА
THE POLITICAL CORRECTNESS
VS. THE LIBERAL TOLERANCE
OR
AN ESSAY ON THE IDEOLOGICAL BATTLES AFTER
COMMUNISM**

Вяра Николова

Югозападен университет „Неофит Рилски“

Духовната общност е обогатена от една великолепно книга – изследването на Момчил Дойчев *Политическата коректност срещу либералната толерантност*.

Независимо че времето ни е повече от интересно и няма пречки пред свободата на словото, стойностните политологични изследвания са малко. Затова книгата на Момчил Дойчев има особено значение.

Книгата е структурирана в пет глави. Първата глава засяга идеята за толерантността в историята. Толерантността е разгледана във философски план, аксеологическите ѝ измерения, а също така парадоксите и границите ѝ. Авторът подчертава историческия характер на толерантността като част от моралната и политическата култура. Тя е и която задава цивилизационните параметри на морала, политиката, правото. Авторът разграничава няколко исторически модели на толерантността. Сред тях моделът на класическата либерална толерантност стои в основата на нашата западна цивилизация. Класическите либерални ценности са общочовешки, а не само западни, още по-малко принадлежащи само на либералната политическа идеология!

Авторът поставя и може би най-важния въпрос за границите на толерантността. Съвсем основателно той твърди, че границите на толерантността не са непостижими или трудно постижими, както твърдят съвременните леви идеолози. Напротив – те са много ясни. Трябва да сме толерантни към всичко,

което не вреди на личността и обществото. Не можем да бъдем толерантни към крадците, убийците, насилниците, към проповядващите насилие и омраза идеологии (комунизъм, националсоциализъм, ислямизъм, ксенофобски национализъм, расизъм – независимо какъв). Не можем да бъдем толеранти и към крайните форми на сексизма и феминизма, макар в много случаи техните идеолози да изглеждат по-скоро смешни, отколкото опасни.

Втората глава е посветена на „политическата коректност“ и отношението ѝ към „идеологическата неутралност“, „освободителната толерантност“, „безграничната толерантност“.

Под „политическа коректност“ Момчил Дойчев разбира поне *четири феномена*:

1. Задължителна употреба на специфичен „политически коректен език“ в публичната и всекидневната реч.

2. Политическо поведение – строго съобразено с правилата на политическата коректност.

3. Господство на особена идеология на политическата коректност, която вмениява употребата само на този политически коректен език и забранява реч, която може да носи и сянка на „омраза“.

4. Политика на политическа коректност, която следи за спазването на тази идеология и нейните правила и санкционира жестоко „нарушителите“.

Привържениците на така разбраната „коректност“ „доказват“ необходимостта от налагането на така наречения *политически коректен или правилан език* със съществуващите навсякъде по света факти на дискриминация към различните индивиди и групи от населението – нима не е нужно, казват те (особено пък у нас!) публичната реч да е коректна и толерантна към различните хора!

Проблемът възниква, когато на базата на легитимните борби на някои оцелели в миналото или все още неравностойни социални групи те конструират нова *идеология*. За съществуващите и непреодолени все още от модерните общества, включително и у нас, факти на дискриминация, омраза и насилие тази идеология обвинява неоснователно капиталистическата цивилизация. Като използват реалното съществуване на предразсъдъци, невежество и примитивизъм в масовото съзнание, нетърпимост към различието и различните, адептите на политикоректната *идеология* „доказват“, че всички съществуващи ограничения и табути, които множество култури и цивилизации са имали или все още имат към отделни социални групи по расов, етнически, религиозен, сексуален, възрастов, здравословен, имуществен, образователен, политически, културен и още какъв ли не статус, могат да се преодолеят, като се променят правилата за използване на езика!

Подобно на марксистите от първата половина на XX век, които „спасиха“ пролетариата, днешните рециклирани марксисти използват и експлоатират

безогледно разрушителния потенциал на маргиналите в постмодерното общество, които единствено според тях са способни да го разрушат.

Днес те намират най-силен съюзник в лицето на радикалния ислям, на ислямските екстремисти и терористи, които единствено могат ефективно да се противопоставят и да унищожат омразната „буржоазна демокрация“.

Политическата коректност на практика е нетолерантна идеология, доколкото цели да цензурира и забрани (!) т. нар. „език на омразата“, използван от различни радикални, антилиберални, шовинистични, расистки и ксенофобски политици и партии за дискредитиране и дискриминиране на различни социални групи в обществото по сексуален, възрастов, расов, етнически, религиозен, здравословен, имуществен, образователен, политически, културен и пр. статус...

По този начин се цели тези социални групи да бъдат превърнати в *политически малцинства*, противопоставящи се и отнасящи се с подозрение и омраза към всички останали групи, които също се превръщат в „малцинства“.

Следователно, макар по презумпция политически коректният език да се предполага да е език на толерантността, зачитането на правата, свободите и достойнството на подценявани и дискредитирани социални групи (които съществуват или са съществували във всяко общество!), той не само е нетолерантен към тези, които не зачитават тези групи, но и ги превръща във врагове, или казано политологически – създава нови кливиджи на омразата!

Така идеологията на политическата коректност цели превръщането на повече или по-малко реално дискриминираните (най-вече в миналото) социални групи (напр. евреи, мюсюлмани, чернокожи, роми, жени, хомосексуалисти, хора с увреждания и пр.) в политически малцинства. Първо – използва предразсъдъците на мнозинството, на „нормалните“ към тези групи. И второ – давайки необосновани и незаслужени привилегии, дори в противоречие със закона, на тези „потиснати, експлоатирани и дискриминирани“ групи, всъщност им вреди много повече! Защото това води до обратна реакция на „нормалните“ групи, които не искат и няма да се примирят с привилегиите на „малцинствата“!

От друга страна, всяка друга „нормална“ социална група започва да се стреми да стане *привилегировано малцинство*, т.е. да разпределя по-голям дял за себе си от „демократичната баница“.

Политическата коректност не се появява едва сега в България. Тя се проявяваше още в „новоезика“ на социализма – тогава кражбата се наричаше „присвояване“, терорът над собствения народ – „прочистване на обществото от нездрави елементи“, гладът и немотията – „социалистическо благоденствие“, а политическото безправие – „истинска народна демокрация“.

След краха на „реалния социализъм“ грандиозният посткомунистически грабеж на бившата червена номенклатура се нарича политкоректно „*прераз-*

пределение на обществените средства“, мутрите – „добре облечени бизнесмени“, а кредитните милионери и новите неокомунистически олигарси – „честни частници“.

Отблъскващо е, че у нас все повече гражданското общество се подменя с мутренско общество – в икономиката, политиката, културата, медиите. Като че гражданите намаляват, вместо да се увеличават, а се увеличават поданици, които осъзнават единствено, че от тях нищо не зависи... Това нямаше да се случи, ако повечето интелектуалци си бяха на мястото, т.е. ако вместо политикоректно да наричат черното „алтернативно бяло“, а бялото – „алтернативно черно“, назоваваха нещата със собствените им имена.

Авторът изтъква спецификата на мултикултурализма като нова идеология, която цели да плурализира истината, и в този смисъл е в синхрон с постмодерните идеи за субективния характер на познанието. Мултикултурализмът формално възниква, за разлика от политическата коректност, „отдавна“. През 70-те години на XX век свръхлиберални интелектуалци поставят въпроса за преминаване към по-висок етап на толерантност и дори отиване отвъд нея – с така наречената от Чарлз Тейлър „политика на признаване“. С други думи, не само трябва да сме толерантни към различните социални групи, но и да признаем същата степен на валидност на правилата, по които те живеят в постмодерните западни общества.

Съвременният свят е мултикултурен, но левичарите настояват *нашата* цивилизация да стане мултикултурна. Това означава в нашите страни да няма общи правила и закони. Напълно основателно се предполага, че това ще доведе до разпадането на съвременните постмодерни западни общества, до разрушаване на буржоазната демокрация и победа в световен мащаб на нов левичарски проект, на нов тоталитаризъм или неокомунизъм. Затова новите либерали – „полезни идиоти“ (по Ленин) настояват западната толерантност да се замени със *справедливостта*, чрез което се предполага, че истинската или въображаема *дискриминация* към тези „малцинства“ ще бъде преодоляна. Западняците (най-вече американците) трябва да се извиняват на „репресираните“ в миналото общества за „зверствата“ на които са били подлагали: на чернокожите – за робството (сякаш не капитализмът преодоля робството!), на мюсюлманите – за колониализма, на индианците – за завоюването на Америка, на аборигените – на Австралия, и т.н.

Третата глава е посветена на „левичарското насилие“ и развенчаване на мита, че е „освободително“. Авторът изтъква и ролята на левите интелектуалци в манипулиране на общественото мнение и в разпространението на опасната идея, че насилието е неизбежно част от политиката.

Същата тема е продължена в четвъртата глава на книгата. Патосът на автора е насочен към четвъртата власт и медийната манипулация. Изключително интересна е „дисекцията“ на манипулациите на четвъртата власт: 1) дезин-

формация; 2) многократно повтаряне; 3) избягване на преки отговори на неудобни въпроси; 4) сатанизиране на опонентите; 5) скептицизъм и внасяне на елемент на съмнение; 6) цензура, прикрита и открита; 7) заплахи и насилие към журналисти; 8) отклоняване на общественото мнение към друг, изкуствено създаден проблем; 9) внушаване на ужас и страх от социални бедствия; 10) инспириране на чувство за вина; 11) фалшифициране на исторически факти. В изчерпателния списък на М. Дойчев бих добавила само използването на „пророчества“ на врачки и екстрасенси за чисто политически цели.

Последната глава е озаглавена „Левият популизъм срещу либералния рационализъм“, която представлява логически завършек на изследването. В нея се изследва сблъсъкът в посткомунистическия период между либералния рационализъм и левия популизъм, който поставя на изпитание, особено в последните години, стратегическия евроатлантически избор на България.

В заключение ще подчертая, че изследването е не само критическо, а предлага реална неоконсервативна по същността си алтернатива в идеологията на съвременния либерализъм. Книгата е написана във великолепен, полемичен стил и доставя удоволствие както със силните си идеи, така и с изразителния и жив език.

Assoc. Prof. Viara Nikolova, DSc

✉ South-West University „Neofit Rilski“
66, Ivan Michailov Str.
2700, Blagoevgrad, Bulgaria
E-mail: vnic@abv.bg